

OBSAH :

ODVODY :

Výplatná páska a (ne)sociálne odvody
Peter Gonda

EKONOMIKA :

Zvládanie rôznorodosti: príklad
Švajčiarska Victoria Curzon-Price

SPOLOČNOSŤ :

Silný štát v akejkol'vek maske
prináša chudobu Róbert Hanák

GLOSA :

Vítajte v roku 1984, priatelia!
Zuzana Humajová

VÝPLATNÁ PÁSKA A (NE)SOCĪÁLNE ODVODY

Peter Gonda

Je prirodzené, že každý chce niečo iné: zamestnanci vyššie mzdy „na ruku“ (čisté mzdy), vláda nižšiu nezamestnanosť a zamestnávateľa zdravé podnikateľské prostredie s čo najnižšími povinnými platbami. Ako to však súčasne dosiahnuť a čo tomu na Slovensku bráni? Uvedomujú si to zamestnávateľa, ktorí nedávno spustili projekt Výplatná páska a pripomenuli ním tak spoločnú bariéru uvedených záujmov: značné daňové a odvodové náklady práce, najmä nadmerne vysoké zaťaženie sociálnymi odvodmi.

V médiách prezentovaný projekt Republikovej únie zamestnávateľov (RÚZ) slúži na zviditeľnenie tohto faktu na výplatnej páske s cieľom zvýšiť povedomie zamestnancov a verejnosti vôbec o daňových a odvodových platbách z nákladov práce celkom a v štruktúre. „Zobrazenie údajov na výplatnej páske by sa malo zmeniť tak, aby bol jasne vidieť pomer medzi čistou mzdou zamestnanca a platbami odvedenými štátu,“ uvádza RÚZ.

Zamestnanec si môže prostredníctvom upravenej výplatnej pásky napríklad zreteľnejšie uvedomiť dnes málo viditeľné sociálne odvody zamestnávateľa, ktorých výška (na úrovni 35,2% vymeriavacieho základu) mu znižuje mzdu, a tým je *de facto* jeho bremenom. Napríklad za zamestnanca s priemernou hrubou mzdou vo výške necelých 20 600 korún mesačne odvádza zamestnávateľ vyše 7 200 korún. Jeho celkové náklady práce na zamestnanca (tzv. superhrubá mzda) tak dosahujú približne 27 800 korún. Na upravenej výplatnej páske vidieť, že spolu s dnes viditeľnejšími platbami na odvody zamestnanca a predavkami dane z príjmov fyzických osôb odkroja povinné platby z nákladov práce približne 11 800 korún (z toho až približne 10 000 korún sociálne odvody) a zamestnanec ostane čistá mzda iba na úrovni necelých 16 000 korún.

Upravená výplatná páska dokumentuje, že z celkových nákladov práce zamestnanca s priemernou mzdou predstavujú daňové a odvodové platby spolu 42,5% (so-

ciálne odvody až 36% a daň z príjmov fyzických osôb ďalších 6,5%) a len zvyšných 57,5% ostáva zamestnancovi ako čistá mzda. Priame daňové a odvodové náklady práce (daňový klin) zamestnanca s priemernou mzdou na úrovni 42,5% patria k tým vyšším v rámci krajín OECD. Samotné odvodové náklady práce na Slovensku sa zaraďujú k úplne najvyšším v OECD (podľa publikácie OECD *Taxing Wages 2006/2007*) a tiež vo svete (podľa publikácie Svetovej banky *Paying Taxes 2008*). To je zásadný rozdiel oproti krajinám ako napríklad Nový Zéland, Hongkong, či Írsko, ktoré majú nízke odvody, vzorové podnikateľské prostredie (podľa publikácie Svetovej banky *Doing Business 2008*) a nízku mieru nezamestnanosti.

Potvrďuje sa, že na Slovensku je v súčasnosti kľúčovým ekonomickým problémom, najväčšou finančnou bariérou podnikania, brzdou tvorby produktívnych pracovných miest a vyšších čistých miezd nadmerné zaťaženie sociálnymi odvodmi. Sociálne odvody ako neblahé dedičstvo nemeckého kancelára Bismarcka z konca 19. storočia sú však (nielen) na Slovensku aj vážnym etickým problémom. Sociálne odvody a z nich financovaná vysoká miera vynucovanej solidarity potláča v ľuďoch osobnú zodpovednosť a pomoc v rámci rodiny, dobrovoľnú solidaritu a naopak motivuje k neetickému spoliehaniu sa na iných, osobitne cez vládne inštitúcie.

Súčasná vláda sa obdobne ako tá predchádzajúca neodhodlala k systémovému riešeniu problému sociálnych odvodov a dávok z neho financovaných. Naopak, novelou zákona o sociálnom poistení zvýšila vymeriavací základ pre platenie odvodov na sociálne poistenie, a tým zvýšila odvodové zaťaženie ľudí so strednými a vyššími príjmami.

Za systémové riešenie považujem opatrenia dlhodobého smerované na odbúranie sociálnych odvodov a znižovanie k nim prislúchajúcich verejných výdavkov, ktoré zabezpečia ústup vlády zo sociálnej oblasti

po hranicu adresne garantovaného existenčného minima, financovaného iba z daní. Neexistuje nijaký platný ekonomický a etický argument pre existenciu štátom organizovanej hry na poistný a/alebo zásluhový systém. Všetko nad rámec adresného existenčného minima (sociálnej solidarity) môže, a v cieľovom stave by malo, fungovať na súkromnej báze a dobrovoľných princípoch, vrátane komerčného poistenia.

Impulzom k obdobne razantnému riešeniu, resp. aspoň k znižovaniu sociálnych odvodov, by mohol byť i celospoločenský tlak vyplývajúci z projektu *Výplatná páska*. Efektívnejším impulzom však môže byť metodická zmena v sociálnych odvodoch: prijatie jednotnej daňovej sadzby (navrhovanej napr. Ministerstvom financií ČR) alebo presun odvodov zamestnávateľov plne na zamestnancov (tým definovanie hrubej mzdy ako 100% mzdových nákladov). Presun odvodov plne na zamestnancov predpokladá zároveň adekvátne zvýšenie hrubých miezd zamestnávateľmi pri zachovaní výšky čistých miezd zamestnancov. Tým by sa však definitívne sprehľadnila výška odvodov pre zamestnancov. Vytvoril by sa tak priestor aj pre znižovanie a odbúranie odvodov (na začiatku napr. odvodu na garančné poistenie), ich presúvanie do dobrovoľných systémov (napr. poistenia v nezamestnanosti a nemocenského poistenia) a presunutie niektorých odvodov (do určitej miery) do daní.

Ak by sa vláda rozhodla znižovať sociálne odvody, prispela by tak k zvyšovaniu čistých miezd zamestnancov, produktívnych pracovných miest a tiež k znižovaniu finančných bariér podnikania.

Autor je ekonóm KI.

Viac o projekte RÚZ nájdete na www.vyplatnapaska.sk.

ZVLÁDANIE RÔZNORODOSTI: PRÍKLAD ŠVAJČIARSKA

Victoria Curzon-Price

Švajčiarsko je niektorými vnímané ako krajina, ktorá sa neférovu prízivuje na zvyšku Európy na jej účet, no inými očami môže byť vnímané tiež ako fascinujúci príklad tvrdej a pomerne úspešnej nezávislosti voči Európskej únii (EÚ). Dovoľte mi najprv venovať sa tejto otázke a potom prejsť k tomu, čo považujem za skutočné tajomstvo švajčiarskeho úspechu – rozsiahlu rôznorodosť.

Európska komisia strávila posledných desať rokov kritizovaním švajčiarskeho daňového systému, obviňujúc ho najprv z toho, že je daňovým rajom a najnovšie, že predstavuje neférovú konkurenciu lákajúc prostredníctvom nízkych daní mobilné produktívne zdroje. Švajčiarska federálna vláda odpovedala na tieto útoky zmenou niektorých daňových zákonov, no zanedlho už nebude mať politický priestor pre ďalšie kroky, keďže daňová zvrchovanosť je na úrovni kantónov (v krajine s populáciou 7,5 milióna je ich 26). No a v kantónoch prevláda názor, že ich daňový režim je otázkou, ktorú nemá čo riešiť ktokoľvek iný, ako oni sami.

Niektoré švajčiarske kantóny uplatňujú „štitlu“ vládu a nízku úroveň osobného a firmového zdaňovania, kým iné sú na úrovni európskych noriem s postojom „vysoké dane a veľké míňanie“. Zaujímavá je tá rozsiahla rôznorodosť typov vlád, ktoré môžete vo Švajčiarsku nájsť. No nielenže tu neexistuje snaha o daňovú harmonizáciu v rámci Švajčiarska, no zároveň je nespochybniteľným a viditeľným javom, že táto rôznorodosť demokratických rozhodnutí nezabránila Švajčiarsku stať sa bohatým. Ako zvláštne to znie, keď na strane druhej počúvate z Bruselu, že je to práve „harmonizácia“, ktorá urobí hospodársku súťaž na európskej úrovni slobodnejšou, spravodlivejšou a transparentnejšou.

Než sa pustíme do skúmania otázky harmonizácia alebo rôznorodosť, dovoľte mi zmietať zo stola názor, že švajčiarska prosperita spočíva v „pytliachení“ na úsporách ľudí z iných krajín. Po mnoho, mnoho rokov si Švajčiarsko udržiava značný prebytok v obchodnej bilancii. Tento fakt v sebe nevyhnutne zahŕňa deficit na kapitálovom účte. Inými slovami, Švajčiarsko je podstatným čistým dodávateľom kapitálu pre zvyšok sveta. Mimochodom, toto je správna a vhodná úloha rozvinutej a investične náročnej ekonomiky, kde je návratnosť kapitálu v porovnaní s inými krajinami nízka.

Švajčiarsko, to je viac než len výnosy z nových technológií či z vysoko produktívnych aktivít vo viacerých spoločnostiach svetovej úrovne. V skutočnosti sa špecializuje a obchoduje v závislosti na svojej dynamickej a neustále sa meniacej komparatívnej výhode v rámci politiky voľného obchodu orientovanej na medzinárodný obchod (s výnimkou poľnohospodárskych produktov).

Prečo sa Švajčiarsko nikdy nestalo zástancom protekcionizmu? Jednou z možných hypotéz je, že vnútorná politika Švajčiarska by to nikdy nedovolila. Každý z kantónov horlivo súťaží, aby prilákal investície a vo všeobecnosti ekonomickú aktivitu z iných kantónov a z celého sveta, avšak obchodný protekcionizmus na švajčiarskej úrovni by nevyhnutne viedol k zvýhodňovaniu jedných kantónov pred inými, tým by bol uznaný za nelegitímny a neujal by sa.

Slovami ústavy, švajčiarske kantóny sa sami považujú za suverénne štáty. Vo vzťahu k federálnej vláde sú na tom podobne ako členské štáty EÚ voči únii: skutočná suverenita je v nich. Švajčiarska federálna vláda nemá ani právo zdaňovať. Táto právomoc je na ňu dočasne delegovaná kantónmi a po dekáde sa jej platnosť obnovuje.

Rôznorodosť a konkurencia – nie harmonizácia – sú cestou k bohatstvu a slobode nielen vo Švajčiarsku

Práve kvôli úpornému pridržiavaniu sa suverenitu týchto, povedzme si otvorene, veľmi malých politických jednotiek (najmenším je kantón Appenzell s 15 000 obyvateľmi a najväčším je Züriech s 1,2 milióna obyvateľmi) Švajčiarsko celkom prirodzene rešpektuje princíp subsidiarity: iba to, čo naozaj nie je možné efektívne dosiahnuť na úrovni kantónov, sa uskutočňuje na federálnej úrovni. Federálna vláda je zodpovedná za nie viac než 30% verejných výdavkov, zvyšok je určený kantónmi a obcami (municipalitatami). Ukazuje sa, že iba malý počet záležitostí je potrebné centralizovať a väčšinu je možné vyriešiť na úrovni jednotlivých kantónov. Je potrebné mať na pamäti, že Švajčiarsko zahŕňa štyri jazykové a kultúrne jednotky, dve z hlavných náboženstiev a úspešne premostuje rozdiely medzi severnou germánskou a južnou románskou časťou Európy.

Nevyhnutný dôsledok tejto skutočnosti je neuveriteľná rôznorodosť Švajčiarska. Nie je to tak, že by si obyvatelia Švajčiarska neboli vedomí všetkých argumentov v prospech harmonizácie na federálnej úrovni – zjednodušenia, transparentnosti, nižšími transakčnými nákladmi, úsporami z rozsahu a pod. – podľa ich úsudku sú však prínosy harmonizácie a centralizácie nižšie ako ich náklady.

Švajčiari k tomuto názoru nedospeli komplikovanou ekonometrickou analýzou.

Oni jednoducho hlasujú, a to nie raz za štyri či päť rokov, ale každé dva alebo tri mesiace. Ďalšou úžasnou črtou Švajčiarov je, že si užívajú plody priamej demokracie. Švajčiari neprestajne hlasujú na úrovni federácie, kantónov a obcí o všemožných záležitostiach. Oni sú kolektívnym „suverénom“ a zvolení zástupcovia sa musia podrobiť ich rozhodnutiam. Ak je zvolená vláda nepozorná a nesprávne posúdi postoj „suveréna“, hŕstka občanov môže zahájiť konanie referenda a v prípade úspešnosti môže prinútiť vládu zmeniť jej postoj. Prirodzeným výsledkom toho všetkého je opäť neobyčajný stupeň rôznorodosť od kantónu ku kantónu. Obyvatelia Švajčiarska by nikdy nehlasovali za zmenu tohto systému. Uprednostnia radšej život s nevýhodami rozdielnych zákonov, regulácií, vzdelávacích systémov a pod., než by mali zavrhnúť svoje zdedené práva na sebaurčenie. A práve kvôli tomu sú naozaj výnimoční.

Nesnažím sa tu povedať, že iné krajiny majú prijať túto úžasnú formu demokracie – to je očividne nemožné. Vládnuca politická trieda v bežnej zastupiteľskej demokracii by nikdy nedovolila takéto prevedenie moci na ľudí. To, čo sa snažím povedať, je, že rôznorodosť, ktorú tento systém priniesol *neučinila Švajčiarsko chudobným*. Práve naopak – pomohla Švajčiarsku zbohatnúť. Konštitučný rámec Švajčiarska núti každý z kantónov starostlivo prispôbiť svoje daňové a regulačné prostredie systému prebiehajúcej inštitucionálnej konkurencie medzi kantónmi. Výsledkom je, že Švajčiarsko patrí v súčasnosti medzi krajiny s najnižšími daňami, pričom zároveň ponúka verejné služby prvotriednej kvality. Je atraktívne pre investorov. A to je presne to, čo trápi Nemecko, Francúzsko, Taliansko a ostatných členov EÚ a vedie k nespočetným sťažnostiam zo strany EÚ voči neférovej daňovej konkurencii.

Nech už bude výsledok tohto sporu akýkoľvek, švajčiarsky paradox by nemal byť opomenutý: kedykoľvek EÚ navrhuje harmonizáciu v mene efektivity, transparentnosti a úspor z rozsahu, pamätajte, že *inštitucionálna konkurencia* vždy tromfne harmonizáciu. A je tiež demokratickejšia...

Autorka je profesorkou ekonómie na Fakulte ekonomických a sociálnych vied Ženevskej univerzity, viceprezidentkou a bývalou prezidentkou Mont Pèlerin Society.

Na pozvanie KI vystúpi v Bratislave s prednáškou v rámci cyklu Conservative Economic Quarterly Lecture Series.

Preložil Ľuboš Mikuška.

SILNÝ ŠTÁT V AKEJKOL'VEK MASKE PRINÁŠA CHUDOBU

Róbert Hanák

Posledné týždne prehrmela ďalšia búrka ohľadom bytia či nebytia Ústavu pamäti národa a je ešte stále otáznne, aká bude jeho budúcnosť. Jeho úlohou je pripomínať nám a odhaľovať tú tmavšiu stránku našej spoločnosti a režimu, v ktorom sme žili. Komunizmus oslaboval našu morálku, charakter ale aj materiálnu časť nášho života. Ostatný fakt je slabo zdôrazňovaný a dokonca sa začína v poslednej dobe relativizovať.

Komunizmus v podobe reálneho socializmu bol a je systém potlačujúci slobody, je to systém propagandy, lenivého pracovného tempa a prázdnych obchodov. Je to ale aj štátne zriadenie založené na útlaku a zároveň nevykonný ekonomický systém. Jeho nevykonnosť bola výrazná, stačí sa pozrieť na štatistiky minulých desaťročí u nás či inde v Európe. A práve schopnosť produkovať bohatstvo, tak dôležitá a nevyhnutná pre rozvoj akejkoľvek spoločnosti, v prípade komunizmu skôr neschopnosť, je čoraz častejšie prehliadaná a málo spájaná s týmto režimom.

Nedostatočne sa píše a hovorí o tom, že socializmus viedol do čiernej ekonomickej diery a vytváral z ľudí chudákov. Netrpeli tým však len peňažníky. Zdravotná starostlivosť bola slabá, nezávislé umenie sa nerozvíjalo, vzdelanie obyvateľstva bolo obmedzené, devastovalo sa v nebývalom rozsahu životné prostredie, chátralo a strácalo sa stáročné národné dedičstvo v podobe pamiatok, perspektívy života človeka a jeho individuálneho rozvoja boli šedé.

Dnes je Čína zdôrazňovaná ako budúca ekonomická veľmoc, ktorá rastie tri dekády takmer desať percentným reálnym ekonomickým rastom, a pritom je komunistická. Nájdu sa dokonca takí, ktorí vidia medzi ekonomickým rastom a komunizmom pozitívnu súvislosť. Veľmi sa však mýlia. Čína nerastie vďaka komunizmu, ale vďaka tomu, že sa stáva kapitalistickou, tým aj ekonomicky slobodnejšou. Ak by vôbec nemala socializmus, rástla by ešte rýchlejšie. Dve krajiny, ktoré sú v súčasnosti exemplárnymi prípadmi komunistického hospodárstva s minimom kapitalistických prvkov, patria k najchudobnejším národom sveta. Severná Kórea nedokáže dokonca vypestovať dostatok potravín ani pre svojich vlastných obyvateľov. Problém, ktorý naposledy museli riešiť severokórejskí obyvatelia pred viac ako sto rokmi. Kuba je na tom vďaka turizmu a prírodnému bohatstvu o niečo lepšie, no starí Kubánci vedia, čo vravia, keď tvrdia, že v minulosti mali slobodnejší život s vyššou životnou úrovňou.

Skresľujúce štatistiky

Všade, kde sa socializmus udržal dlhšie, možno jeho negatívny ekonomický vplyv empiricky potvrdiť. Z porovnávania rastu hrubého domáceho produktu (HDP) na oby-

vateľa v parite kúpnej sily z roku 1992 v USD od roku 1950 do roku 1989 vyplýva, že v krajinách strednej a východnej Európy (vrátane dnešného Ruska), ktoré si zvolili komunizmus či bol im nanútený, sa HDP zvýšil približne trikrát, zatiaľ čo v krajinách západnej Európy sa za rovnaké obdobie ich HDP v priemere zvýšil takmer štyrikrát. Ak by bol rozdiel v ekonomickom raste medzi kapitalizmom a komunizmom len necelých 30 percent v priebehu 40 rokov, potom by sme pravdepodobne ešte aj dnes mali bipolárny svet. Pri porovnaní rozdielov v rokoch 1950 až 1999 u obidvoch táborov sa však ukážu nové skutočnosti ako napr. zbytočná výroba alebo skresľujúce štatistiky tak typické pre komunizmus. Západná Európa v tomto období zvýšila HDP na obyvateľa prepočítané paritou kúpnej sily na obyvateľa päťkrát, kým krajiny tzv. východného bloku (vrátane Ruska) len približne dvaapokrát. Desať rokov po páde centrálného riadeného hospodárstva sa ukázali jeho problémy ešte vo väčšej nahote ako

---

Ekonomické výsledky silného sociálneho štátu sú len o trochu lepšie ako výsledky socializmu.

---

v roku, kedy došlo k jeho rozpadu. Obdobie desaťročí nadhodnocovaných štatistik sa skončilo a muselo sa s pravdou von. Zbytočne vyrábané výrobky alebo poskytované služby už nemal kto kupovať a podniky, ktoré ich poskytovali, začali krachovať. To spôsobilo výrazný prepád v ekonomickom výstupe (meraného prostredníctvom HDP na obyvateľa) tých krajín, ktoré mali centrálné plánované hospodárstvo. Preto je skutočný HDP na obyvateľa v týchto krajinách desať rokov po zvrhnutí komunizmu ešte nižší ako v čase, keď sa rozpadal a používali sa skreslené štatistiky, resp. merala sa zbytočne produkovaná a neefektívna výroba.

Nesloboda = chudoba

Rozdiel medzi západom a východom Európy v ekonomickej výkonnosti bol o sto percent vyšší v prospech západu. To sú priemerné čísla, no i konkrétne štatistiky jednotlivých krajín môžu prekvapiť. Čím sa vo východnej Európe cestovalo viac na východ, tým bol režim tvrdší voči ľuďom aj voči ekonomike. Bašta celého komunizmu – Sovietskeho zväz – urobil zo svojich obyvateľov nevoľníkov bez akýchkoľvek reálnych občianskych práv a ekonomickej slobody boli absolútne minimálne. Preto neprekvapí, že v Sovietskom zväze v rokoch 1950

až 1999 zvýšili HDP na obyvateľa 1,44 krát, kým Španieli, ktorí mali podobnú štartovaciu úroveň meranú v HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily, zvýšili svoj výkon 6,8 krát. Tento rozdiel je obrovský a je až šokujúci pri porovnaní nerastného bohatstva krajín. Napriek tomu, že Rusko patrí ku krajinám s najväčším nerastným bohatstvom, priemerný Rus dopadol najhoršie z celej Európy. Smerom na západ od Sovietskeho zväzu sa aj miera ekonomickeho a občianskeho útlaku znižovala a tým bol aj rast HDP na obyvateľa vyšší ako v Rusku.

Tak ako vo východnom bloku, aj na západe bola medzi krajinami väčšia či menšia sloboda, tá občianska alebo tá ekonomická. Preto sa prejavili rozdiely aj medzi nimi. Nešlo tu už o komunizmus a socializmus, ale o ich súrodca, a to silný sociálny štát. Zasahovanie štátu do podnikania, jeho obmedzovanie a vytváranie rôznych bariér prípadne umelých konštrukcií sa dialo aj v tzv. slobodnej Európe. Írsko bolo tisíc rokov chudobnejšie ako Anglicko. Avšak, po roku 1950 sa Veľká Británia dala na cestu experimentovania so sociálnym štátom. V roku 1950 bol priemerný Brit dvakrát taký bohatý ako Ír. V roku 1999 však už bolo všetko inak. Ír už bol bohatší ako Brit. Na otázku, čo to spôsobilo, odpovedajú ekonómovia po celom svete zhodne: sloboda, a to celkovo ekonomická i občianska.

Ľuďom ako aj podnikom stačí ponechať slobodu v konaní a podnikaní a tá priamo generuje ekonomický rast a bohatstvo jednotlivca a tým aj štátu. Sociálny štát je len viac či menej slabší odvar socializmu a komunizmu, ktoré, hoci sa schovávajú za pseudovedecké teórie, sú len inou tvárou nevoľníctva. Celkové ekonomické výsledky silného sociálneho štátu sú i dnes len o trochu lepšie ako ekonomické výsledky socializmu. Nedajme sa tou maskou zmýliť.

Autor je externý doktorand na Fakulte podnikového manažmentu Ekonomickej univerzity v Bratislave a spolupracovník KI.

Údajová základňa pre porovnanie HDP vychádza zo zdrojov Groningen Growth and Development Centre and the Conference Board, Total Economy Database, January 2007, www.ggd.net. Prepočty autor.

KONZERVATÍVNY
INŠTITÚT
M. R. ŠTEFÁNKA
M. R. ŠTEFÁNKA
CONSERVATIVE
INSTITUTE

VITAJTE V ROKU 1984, PRIATELIA!

Zuzana Humajová

Pred pár dňami presadili v parlamente poslankyňa Tóthová a Mušková novú zmenu zákona o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov. Úspešný boj s hlavnou metlou ľudstva ich isto posmelí aj v ich ďalšej poslanskej iniciatíve, ktorou sa snažia spolu s ďalšími koalíčnými poslancami a nezávislým poslancom Gaburom ochraňovať deti ešte rozšíriť. Pripravujú totiž návrh zákona, v ktorom sa uvažuje dokonca o zriadení Dozorného úradu na ochranu detí a mládeže (DÚODM). Táto nová inštitúcia štátneho dozoru by mala viesť zoznam mládež ohrozujúcich médií a diel, register podujatí a miest, ktoré by deti nemali navštevovať a v prípade nedodržania ochranných ustanovení by mala navrhovať aj sankčné opatrenia.

Z poslanceckých kuloárov prenikli aj ďalšie, zatiaľ neoverené informácie o pripravovaných opatreniach. Zoznam všetkých mládež ohrozujúcich diel bude zverejnený do konca roka. Verejné a školské knižnice budú povinné vyradiť tieto diela zo svojej ponuky a odovzdať ich Komisii pre nepoškrvnenosť detskej mysle (KNDM), ktorá pri úrade vznikne. Experti KNDM pri DÚODM diela následne preskúmajú a upravia do podoby, v ktorej budú môcť byť opätovne distribuované do knižníc bez toho, aby ohrozili zdravý vývoj nastupujúcej generácie. Vedeniu STV a Slovenského rozhlasu zašle DÚODM zoznam diel, ktoré viac nesmú zaradiť do svojej programovej ponuky. Zároveň budú verejnoprávne médiá povinné vyradiť zo svojich archívov všetko, čo podnecuje mládež k nezdravému životnému štýlu. Alkoholizmus, agresivita, netolerancia, diskriminácia a rodové stereotypy, to všetko sú nešváry, proti ktorým treba obzvlášť tvrdo bojovať. STV preto zlikviduje z archívov celý zlatý fond slovenskej kinematografie, vrátane adaptácií klasických slovenských literatúr. Inscenácie ako Ženský zákon, Kubo, ale aj filmy

Postřižiny, či Pelíšky budú môcť byť premietané iba na výskumné účely. V súlade s Národným programom prevencie obezity, ktorý dňa 9.1.2008 schválila vláda SR, sa bude DÚODM vyjadrovať aj k nevhodnosti obsahu reklám vysielaných v televízii a v rozhlase. Zákaz vysielateľ reklamy, propagujúce nezdravé jedlá a nápoje, budú musieť rešpektovať aj súkromné elektronické médiá, nakoľko počet obetí nadmerných hodnôt BMI (body mass index) stúpa práve medzi deťmi.

Spomínané opatrenia sa dotknú aj zákonných zástupcov detí. Pracovníci DÚODM budú oprávnení vykonávať v rodinách náhodnú kontrolu dodržiavania Kódexu ochrany detí a mládeže. V prípade zistenia hrubého porušenia kódexu budú rodinám inkriminované diela okamžite zhabané a voči rodičom sa začne správne konanie, ktorého výsledkom môže byť umiestnenie detí do náhradnej starostlivosti.

Na aktivitu skupiny poslancov budú nadväzovať aj ďalšie reformné kroky rezortu školstva. Po vzore osvedčeného kubánskeho vzdelávacieho modelu plánuje presadiť povinnú predškolskú výchovu od chvíle, ako sa dieťa naučí samostatne chodiť. Povinnú školskú dochádzku predĺži do 18 rokov. Garantom zdravého vývoja mládeže sa tak definitívne stane štát. Z tohto dôvodu do roku 2010 presadí rezort školstva v materských škôlkach, základných a stredných školách tzv. „celodennú“ starostlivosť o žiakov. Rodičom sa tak umožní prehĺbenie ich participácie na budovaní nášho silného sociálneho štátu, čo vytvorí nové príležitosti na implementáciu jeho všeludských hodnôt naprieč generáciami – prostredníctvom ďalších štátom garantovaných štruktúr.

Autorka je analytička KI.

UDIALO SA:

1) Dňa 7. apríla 2008 sa na Ekonomickej univerzite v Bratislave konala konferencia o **Lisabonskej zmluve**, kde s príspevkom vystúpil i Ondrej Dostál, riaditeľ KI a koordinátor Iniciatívy proti európskej ústave. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

2) Dňa 10. apríla 2008 KI prezentoval na tlačovej konferencii analytik KI Radovan Kazda **analýzu rizík korupcie a klientelizmu pri správe štátnej pôdy** a nakladaní s pôdami neznámych vlastníkov v pôsobnosti Slovenského pozemkového fondu. Viac na webstránke KI v sekcii KI KOMENTUJE.

3) Dňa 10. apríla 2008 KI organizoval v Bratislave konzervatívny klub. Na tému **September 2008 – Čo priniesie reforma školstva?** diskutovali Miron Zelina, Ústav humanitných štúdií UK, poradca ministra školstva, Martin Mojžiš, Fakulta matematiky, fyziky a informatiky UK, Veronika Adamčíková, Pedagogické vydavateľstvo Didaktis s. r. o., Beáta Tóthová, gymnázium Žiar nad Hronom a Zuzana Humajová, analytička KI. Viac na webstránke KI v sekcii KONZERVATÍVNE KLUBY.

4) Dňa 22. apríla 2008 KI v spolupráci s CEP, Praha organizovali v kine Mladost v Bratislave projekciu dokumentárneho filmu **Veľký podvod s globálnym otepľovaním**. Pred premietaním filmu prebehlo slávnostné vyhodnotenie súťaže **Študentská esej 2007** na tému **Globálne otepľovanie – pravda**

a spoločenské mýty /Prečo AI Gore nemal dostať Nobelovu cenu?/. Sponzorom súťaže je GEOPLÁN–Rožňava, s. r. o. – Ing. Tibor Takáč, mediálnym partnerom projektu je týždenník .týždeň. Porota rozhodla po anonymnom posúdení prijatých esejí o nasledovnom poradí:

1. miesto: Pavol Minárik, Národohospodárska fakulta, Vysoká škola ekonomická, Praha,
2. miesto: Terézia Píšiiová, Gymnázium Párovská 1, Nitra,
3. miesto: František Lipták, Ekonomická fakulta, Technická univerzita, Košice a Právnická fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Košice, Mária Balgová, Gymnázium bilingválne Milana Hodžu, Sučany a Ivana Krišová, Právnická fakulta, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, Košice. Viac na webstránke KI v sekcii ŠTUDENTSKÁ ESEJ.

5) Dňa 22. apríla 2008 mal ekonóm KI Peter Gonda v Starej Turej prednášku spojenú diskusiou na tému **Euro – ako nás ovplyvní jeho zavedenie?** Prednášku organizovala SKOI.

6) Dňa 22. apríla 2008 bolo v rámci projektu **Hodnotenia ekonomických a sociálnych opatrení v regiónoch SR (HESO-Regióny)**, ktorý realizuje Inštitút INEKO, zverejnené hodnotenie za obdobie január - marec 2008. Jedným z hodnotiteľov je i analytik KI Dušan Šloboda. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

7) Dňa 28. apríla 2008 KI organizoval v Bratislave odbornú diskusiu na tému **Výšetrovacie výbory NR SR**. Účastníkmi panelu boli Daniel Lipšic, poslanec NR SR za KDĽ, Radoslav Procházka, advokát, Ernest Valko, advokát a Jozef Vozár, právnik. Viac na webstránke KI v sekcii KONFERENCIE.

8) Dňa 28. apríla 2008 KI organizoval v Bratislave konzervatívny klub. Na tému **Kam smeruje EÚ po prijatí Lisabonskej zmluvy?** diskutovali Jan Zahradil, predseda českej národnej delegácie v parlamentnej frakcii EPP-ED a predseda klubu ODS v Európskom parlamente a František Šebej, zahraničnopolitický analytik a redaktor týždenníka .týždeň. Viac na webstránke KI v sekcii KONZERVATÍVNE KLUBY.

9) Dňa 29. apríla 2008 sa na Univerzite Komenského v Bratislave uskutočnila konferencia **Lisabonská zmluva - za a proti**, kde s príspevkom vystúpil i Ondrej Dostál, riaditeľ KI a koordinátor Iniciatívy proti európskej ústave. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

10) V apríli 2008 sa z okruhu ľudí KI v médiách nielen k aktuálnym témam vyjadrovali: Ondrej Dostál, Zuzana Humajová, Peter Gonda, Radovan Kazda, Ivan Kuhn, Dušan Šloboda, František Šebej, Tomáš Zálešák a Michal Novota. Viac nájdete na www.konzervativizmus.sk v sekciách ČLÁNKY, KI KOMENTUJE, AUDIO/VIDEO KI a BLOGY.